

KORRALDUS

31.08.2026 nr DM-120461-59

Arumetsa II savikarjääri keskkonnaloa nr KMIN-107muutmine

1. OTSUS

Lähtudes Leca Eesti Osaühing 13.04.2026 esitatud keskkonnaloa taotlusest, võttes aluseks maapõuseaduse § 48, veeseaduse § 2 lg 2, § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1, 4 ning haldusmenetluse seaduse § 53 lg 1 p 2 ja lg 2 p 2, 3, § 61 lg 1, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Muuta Leca Eesti Osaühing (registrikood 14253420) keskkonnaluba nr KMIN-107 järgmiselt:

1.1.1. Märkida keskkonnaloa vormides V4 ja V7 väljalaskme Arumetsa II savikarjäär (PM005) koordinaatideks X: 6435029, Y: 531143, suubla nimetuseks Ärna kraav ja suubla koodiks VEE1151603.

1.1.2. Märkida keskkonnaloa vormis V8 suubla seire punktideks kraav 67 m enne väljalasku koordinaatidel X: 6434962, Y: 531150 ja kraav 72 m peale väljalasku X: 6435099, Y: 531122.

1.1.3. Eemaldada keskkonnaloa vormilt V17 tingimus "Peale Ärna harukraavi ümbersuunamist tuleb teavitada Keskkonnaametit, et täpsustada suubla seire koordinaadid ümberjuhitud lõigul".

1.1.4. Kanda keskkonnaloa vormile mäeeraldise pindalaks 19,33 ha.

1.1.5. Kanda keskkonnaloa vormile kaitise ehk teenindusmaa pindalaks 52,24 ha.

1.1.6. Kanda keskkonnaloa vormile kaevandatava katendi koguseks 327 tuh m³.

1.1.7. Kanda keskkonnaloa vormile kaevandatava mulla koguseks 39 tuh m³.

1.1.8. Määrata aastaseks keskmiseks tootmismahuks 169 tuh m³.

1.1.9. Kanda keskkonnaloa vormile kaevandatud maa kasutamise otstarbeks veekogu ja metsamaa.

1.1.10. Muuta keskkonnaloa tingimust nr 1 järgmiselt:

1.1.10.1. Mõõta karjääri müraallikate poolt tekitatud müra taset karjääri täisvõimsusel töötamise ajal. Mõõtmised tuleb läbi viia kuival ajal, tootmisterritooriumi piiril, müraallikatest alla tuult. Mõõtmiste ajal peavad seadmed töötama maksimaalse võimsusega ning üheaegselt. Mõõtmiste alusel tuleb esitada müra päevane hinnatud tase. Mõõtmiste kestus (ajaline kaetus) peab olema piisavalt esinduslik, et hinnata kogu võimalikku mürataset päevasel ajal, arvestades tootmise tsüklilisust. Mõõtmistulemuste

aruanne peab kajastama ka mõõtmiste aegseid ilmaolusid, mõõtepunkti asukohta kaardil, tööde kaugust mõõtepunktist ja töötanud tehnikat. Mõõtmisi peab teostama vastava akrediteeringuga labor, kes peab tagama kasutatava meetodi vastavuse asjakohastele standarditele ning mõõtmiste (sh mõõtepunkti valiku) esinduslikkuse. Mõõtmiste vastamine standarditele ja mõõtepunkti valiku esinduslikkus, tuleb välja tuua ka mõõtmisaruanDES. Mõõtmised tuleb läbi viia ühe aasta jooksul pärast loa muutmist, kuid hiljemalt 01.09.2027. Mõõtmistulemused esitada Keskkonnaametile hiljemalt kaks nädalat pärast mõõtmistulemuste aruande laborilt laekumist keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS kohustuste moodulis.

1.1.10.2. Teostada peenosakeste (PM10) sisalduse mõõtmised välisõhus karjääri täisvõimsusel töötamise ajal, et hinnata vastavust õhukvaliteedi piirväärtustele. Mõõtmised tuleb teostada kuival ajal, alla tuult, tootmisterritooriumi piiril, kõige tolmavama tegevuse läheduses. Mõõtmiste alusel tuleb esitada saasteaine PM10 kontsentratsioon välisõhus (ühikuks $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Mõõtmiste kestus (ajaline kaetus) peab olema piisavalt esinduslik, et hinnata saasteaine taseme vastavust õhukvaliteedi piirväärtusele, mille keskmistamisajaks on 24 tundi. Mõõtmistulemuste aruanne peab kajastama ka mõõtmiste aegseid ilmaolusid, mõõtepunkti asukohta kaardil, tööde kaugust mõõtepunktist ja töötanud tehnikat. Mõõtmisi peab teostama vastava akrediteeringuga labor, kes peab tagama kasutatava meetodi vastavuse asjakohastele standarditele ning mõõtmiste (sh mõõtepunkti valiku) esinduslikkuse. Mõõtmiste vastamine standarditele ja mõõtepunkti valiku esinduslikkus, tuleb välja tuua ka mõõtmisaruanDES. Mõõtmised tuleb läbi viia ühe aasta jooksul pärast loa muutmist, kuid hiljemalt 01.09.2027. Mõõtmistulemused tuleb esitada Keskkonnaametile kahe nädala jooksul alates mõõtmisaruanDE valmimist keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS kohustuste moodulis.

1.1.11. Muuta keskkonnanloa tingimust nr 2 järgmiselt: Kaevandatud savi transportimiseks rajatud tee tuleb viia kõvakatte (betoon, purustatud asfalt, asfalt) alla ühe aasta jooksul keskkonnanloa muutmisest, kuid hiljemalt 01.09.2027. Transpordiks kasutatavat teed tuleb regulaarselt pesta. Kuni kõvakattega katmiseni tuleb teed kuival ajal niisutada.

1.1.12. Muuta keskkonnanloa tingimust nr 4 järgmiselt: Ära kraavi (maaparandussüsteemi eesvool Sihisilla (TTP-514)) ümberjuhtimine teostada vastavalt maaparandusprojektile „Arumetsa II savikarjääri REK 2023“. Esmalt tuleb ette valmistada uus kraav, millel tuleb enne Ära harukraaviga ühendamist lasta täituda. Seejärel tuleb järk-järgult avada uue kraavi ülesvoolu jääv suue ja sulgeda likvideeritava Ära harukraavi suue.

1.1.13. Täiendada keskkonnanloa tingimust nr 5 järgmise täpsustusega: Kõrvaltingimus jääb loale kehtima juhul, kui praegune lahendus ei toimi efektiivselt.

1.1.14. Muuta keskkonnanloa tingimust nr 9 järgmiselt: karjääri nõlvad tuleb rajada kaldega 1:2,5 või laugemad.

1.1.15. Eemaldada keskkonnanloa tingimus nr 7.

1.1.16. Eemaldada keskkonnanloa vee erikasutuse osalt järgmine tingimus: kaevandamisprojekti koostamise käigus tuleb hinnata, kas nimetatud veejuhe on suuteline vastu võtma kuivendusvett suurvee perioodil (maht 9504 $\text{m}^3/\text{ööp}$, kogu mäeeraldise pinnalt).

1.1.17. Lisada loale järgmised täiendavad tingimused:

1.1.17.1. Arendaja peab tagama, et karjäärivee juhtimisest ja Äрма kraavi ümber suunamisest ei tekiks üleujutusi Äрма kraavis ega metsakuivenduskraavis, kuhu Äрма kraav mäeeraldisega kattuvast lõigust ümber suunatakse.

1.1.17.2. Äрма kraavi rekonstrueerimistööd tuleb merikotka (*Haliaeetus albicilla*) elupaigaga kattuvast alal teostada ajavahemikul 1. oktoober kuni 31. detsember, v.a juhul kui ehitusaastal ei ole pesas poegi, võib töödega alustada 1. augustil. Seega ümbersuunamine peab toimuma sügisese suurvee ajal.

1.1.17.3. Arumetsa savikarjääri kinnistu lõuna servas kattub tööala karuputke kolooniaga (Koloonia ID: PA056). Kolooniast ei tohi pinnast teisaldada (äärmisel juhul tuleb Keskkonnaametiga kokku leppida, kuidas ja kuhu pinnas teisaldada). Rasketehnikaga ei tohi koloonia piirides sõita, sest sellisel juhul toimub seemnete levitamine (LKS 57 lg 1). Kui sõitmine on vältimatu ja kolooniat ei ole võimalik pinnase kujul ümber paigutada, tuleb see tööde ajaks kinni katta, et vältida pinnase kinnijäämist rasketehnika külge.

1.1.17.4. Karjääri rajamisest lähtuvaid müra- ja liikumishäiringuid väljaspool merikotka elupaika saab vähendada, kui teha raie- ja pinnasetööd väljaspool merikotkaste pesitsusperioodi, vahemikus 1.08-14.02.

1.1.17.5. Pesa ja karjääri vahel asuvates metsades ei tohi teha lageraiet, sest see avab maastiku ja suurendab müra ja liikumishäiringute mõju.

1.1.17.6. Müra vähendamiseks rajada kaevandusala merikotka pesa poolsesse serva müratõkkevall.

1.1.17.7. Kaevandamist tuleb alustada mäeeraldisest põhjaservast, merikotka pesast 500-800 meetri kaugusel.

1.1.17.8. Et selgitada Arumetsa II savikarjääri rajamise ja kasutamise mõju merikotka pesapaigale ja pesitsemisele, tuleb teha Arumetsa merikotka pesapaigas edaspidi igaaastast seiret. Vastava seiretöö tellib arendaja. Seire tulemuste alusel pakutakse vajadusel välja täiendavaid leevendusmeetmeid.

1.1.17.9. Kaevandamisega seotud töid on lubatud teostada üksnes päevasel ajal (ajavahemikul 7.00–23.00).

1.2. Jätta kehtima ülejäänud keskkonnaloa nr KMIN-107 tingimused ja nõuded.

1.3. Avalikustada keskkonnaloa nr KMIN-107 muutmise otsus ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

1.4. Viia sisse vastavad muudatused keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS.

1.5. Korraldus jõustub Leca Eesti Osaühingule teatavakstegemisel.

Keskkonnaluba on kantud keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS (edaspidi ka KOTKAS; <https://kotkas.envir.ee/>) registreerimisnumbriga KMIN-107. Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr KMIN-107 lahutamatu osa.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Leca Eesti Osaühing (registrikood 14253420, aadress Harju maakond, Tallinn, Lasnamäe linnaosa, Peterburi tee 75, 13816) (edaspidi ka ettevõte) esitas 09.09.2022 Keskkonnaametile nõuetekohase Arumetsa II savikarjääri keskkonnaloa nr KMIN-107 (edaspidi *keskkonnaluba*) muutmise taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis, edaspidi *KOTKAS* 09.09.2022 dokumendina nr DM-120461-6, täiendatud taotlus 13.04.2026 nr DM-120461-50).

Keskkonnaloa muutmist taotletakse Pärnu maakonnas Häädemeeste vallas Arumetsa külas riigile kuuluval kinnistul Arumetsa savikarjäär 2 (katastritunnus 21302:002:0109), mille valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet. Ettevõte omab tähtajalist keskkonnaluba keramiidisavi kaevandamiseks ja maavara kaevandamisel eemaldatava vee suublasse juhtimiseks.

Kaitstavaid loodusobjekte, muinsuskaitse ega Natura 2000 võrgustiku alasid taotletava Arumetsa II savikarjääri mäeeraldise alale ei jää. Taotletava Arumetsa II savikarjääri teenindusmaa kattub I kategooria kaitsealuse liigi merikotka (*Haliaeetus albicilla*) leiukohaga.

Ettevõte taotleb vee eriosas väljalaskme Arumetsa II savikarjäär (PM005) koordinaatide muutmist ning suubla seire punktide muutmist seoses Ärna kraavi ümberjuhtimisega mäeeraldise maa-alal.

Samuti taotleb ettevõte kaevandamise eriosas kõrvaltingimuste nr 1, 2, 4, 5, 6, 7 ja 9 muutmist või kustutamist loalt ning mäeeraldise ja mäeeraldise teenindusmaa korrigeerimist

Taotletava Arumetsa II savikarjääri mäeeraldise pindala on 19,33 ha ja teenindusmaa pindala on 52,24 ha.

Seisuga 31.03.2026 on Arumetsa savimaardla (maavarade registri registrikaart nr 67) keramiidisavi aktiivse tarbevaru 13 plokki jääkvaru kogus 5180,309 tuh m³. Taotluse seletuskirjas on selgitatud, et 13 plokki hõlmatakse osaliselt. Taotletava Arumetsa II savikarjääri jääkvaru plokis 13 aT on 3275 tuh m³, millest kaevandatav varu on 2025 tuh m³.

Kaevandatavat maavara plaanitakse kasutada kuivsegude, kergkruusa ja kergkruusa plokkide valmistamiseks. Kaevandatud maa korrastatakse veekoguks ja metsamaaks.

Kaevandatava katendi kogus on 327 tuh m³, millest muld on 39 tuh m³.

Aastaseks keskmiseks kaevandatavaks koguseks taotletakse 169 tuh m³.

2.3. Kehtivad keskkonnaload

Ettevõte omab tähtajalist keskkonnaluba nr KMIN-107 keramiidisavi kaevandamiseks ja kaevandamisel eemaldatava vee suublasse juhtimiseks.

Kehtival keskkonnaloal on Arumetsa II savikarjääri mäeeraldise pindala 31,89 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala 58,98 ha.

2.4. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaseadustiku üldosaseaduse (edaspidi *KeÜS*) § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi. Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa taotlus on 17.11.2022 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaamet teavitas 17.11.2022 kirjaga nr DM-120461-12 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid. Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Loa andja teavitas 17.11.2022 kirjaga nr DM-120461-11 Leca Eesti Osahingut keskkonnaloa muutmise taotluse menetlusse võtmisest ning küsis 17.11.2022 kirjaga nr DM-120461-13 Häädemeeste Vallavalitsuse arvamust keskkonnaloa muutmise taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 1).

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 49 lg 6 sätestab, et KOV esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates.

Häädemeeste Vallavalitsus teatas 27.12.2022 oma 21.12.2022 otsusega nr 60 „Arvamuse andmine Arumetsa II savikarjääri keskkonnaloa muutmistaotluse kohta“, et kooskõlastab keskkonnaloa nr KMIN-107 muutmise taotluse järgmistel tingimustel (KOTKAS 28.12.2022 nr DM-120461-15):

1. keskkonnaloa kõrvaltingimusi nr 5 ja 6 ei muudeta.
2. keskkonnaloa kõrvaltingimuse nr 2 võib muuta tingimusel, et ratastranspordi kasutamisel võetakse kasutusele meetmed tolmu kandumise vältimiseks naaberkinnistutele ja muuhulgas rajatakse konveieri kõrvalt kapitaalne betoonplaatidest karjääri teenindav tee.

Avalikustamise käigus juhtis naaberkinnistu omanik E.R tähelepanu (KOTKAS 05.12.2022 nr DM-120461-15) asjaolule, et Äрма oja ja Arumetsa jõe suubumiskohas esineb üleujutusi, mis põhjustavad häiringut sealsete kinnistute omanikele. Samuti tuntakse muret Arumetsa külas ja Leca Eesti Osahingule kuuluva tehase lähiümbruse õhu kvaliteedi osas.

Keskkonnaamet edastas 29.12.2022 kirjaga nr DM-120461-16 Hädameeste Vallavolikogu tingimusliku otsuse loa omanikule arvamuse avaldamiseks.

Keskkonnaamet küsis loa omanikult seoses E.R. poolt laekunud arvamusega taotlusele lisainformatsiooni (KOTKAS 29.10.2022 nr DM-120461-17).

Keskkonnaamet vastas kodanikule 03.01.2023 kirjaga nr DM-120461-18 välisõhu küsimustes.

Loa omanik esitas vastuse kohaliku omavalistuse otsusele 16.01.2023 (KOTKAS 17.01.2023 nr DM-120461-19), milles märgiti kokkuvõtvalt, et kaevandamisprojektiga (mis on kooskõlastatud PTA poolt) on leitud veekõrvalduse lahendus. Antud lahendus on välja pakutud ka ühe alternatiivina KMH-s.

Loa omanik esitas 16.01.2023 (KOTKAS 17.01.2023 nr DM-120461-20) vastuse kodaniku poolt laekunud arvamusele seoses karjäärast vee ära juhtimisega.

Keskkonnaamet palus 13.12.2023 kirjaga nr DM-120461-22 PTA-lt täpsustusi lisavee juhtimise kohta Ärna kraavi.

Keskkonnaamet teostas koos PTA-ga 08.02.2023 paikvaatluse, mille tulemusel vaadati üle Ärna oja ja Arumetsa jõe suubumiskoht ning Arumetsa paisjärv. PTA esitas Keskkonnaametile väljavõtte Arumetsa oja uuendusprojektist (KOTKAS 13.02.2023 nr DM-120461-21).

E.R. esitas Keskkonnaametile kutse osaleda 16.02.2023 kokku kutsutud ümarlauale (KOTKAS 14.02.2023 nr DM-120461).

Keskkonnaamet vastas kutsele 15.02.2023 kirjaga nr DM-120461-24, milles märgiti, et Keskkonnaameti poolt on osalemas tehase keskkonnakompleksloa õhu osaga tegelev vanemspetsialist ning karjääri keskkonnaloa vee osaga tegelev spetsialist. Kutsega saadetud päevakavas olevale maapõue valdkonnaga seotud küsimusele saadetakse vastus kõigile osapooltele kirjalikult hiljemalt 17.02.2023.

Kuna üleujutused ohustasid mitmeid jõe äärde jäävaid majapidamisi, siis toimus Hädameeste vallavalitsuse, Leca Eesti Osaühingu, piirinaabri E. R ning huvitatud isikute kohtumisel ümarlaud 16.02.2023.

Keskkonnaamet vastas maapõue valdkonnaga seotud küsimustele 17.02.2023 kirjaga nr DM-120461-25.

Hädameeste Vallavalitsus teavitas Keskkonnaametit paisjärves veetaseme alandamise protsesside kohta (KOTKAS 02.03.2023 nr DM-120461-27).

Hädameeste vallavalitsus andis 05.06.23 teada, et paisjärve veetase on alandatud, vastavalt PTA- poolt antud soovitusel jõe regulaatoril eemaldada olemasolev metallvarje kõrgusele 7,84 m. Samuti tõi vald välja, et edaspidi on veetasel regulaatoris võimalik reguleerida paisu

projektis ettenähtud moel (KOTKAS 06.06.2023 nr DM-120461-28).

Keskkonnaamet edastas 16.11.2023 kirjaga nr DM-120461-29 Häädemeeste Vallavalitsusele Arumetsa II savikarjääri keskkonnaloa muutmise taotluse uuendatud arvamuse andmiseks. Uuendatud arvamust küsiti seetõttu, et loa muutmise menetluses kokku lepitud vee ärajuhtimise lahendus ei ühti enam kehtival loal oleva tingimusega nr 5 ega KOV 21.12.2022 otsuses nr 60 toodule.

KOV vastas 13.12.2023 kirjaga nr 5-1/2094-2 (KOTKAS 18.12.2023 nr DM-120461-31), et Keskkonnaamet ei ole Arumetsa II savikarjääri keskkonnaloa muutmise taotluses viidanud Häädemeeste Vallavalitsuse 02.03.2022 korraldusele nr 69, milles Häädemeeste Vallavalitsus nõustus Leca Eesti Osühing esitatud Arumetsa II savikarjääri mäeeraldise keskkonnaloa nr KMIN-107 muutmise vee erikasutusõiguse andmiseks Arumetsa II savikarjääri koguneva pinnasevee juhtimiseks Ärna harukraavi kaudu Arumetsa jõkke tingimustel, et tagatud peab olema maaparandussüsteemide SIHISILLA TTP-514 ja ARUMETSA JÕGI korrashoid Arumetsa savikarjäär 2 maaüksusest kuni Arumetsa jõe paisuni, üleujutusperioodil peab olema võimalik pinnasevee Arumetsa karjääri suunamine peatada, kui jõe veetase ohustab majapidamisi ja alternatiivina peab olema võimalus suunata Arumetsa II savikarjääri kogunev pinnasevesi Arumetsa jõe asemel Häädemeeste jõkke.

Peale korralduse saatmist taotlejale arvamuse avaldamiseks leppisid KOV ja taotleja kokku, et vald nõustub välja pumbatava vee Arumetsa jõkke juhtimisega, et taotleja tagab üleujutuste ennetamiseks Arumetsa jõe truupide korrashoiu Via Baltical ja Arumetsa-Kleini teel. Tingimus on lisatud kehtivale loale

Keskkonnaamet märgib, et arvestab kohaliku omavalitsuse 21.12.2022 otsuses nr 60 välja tooduga tingimuse nr 5 kohta. Lähtuvalt asjaolust, et käesolevaks hetkeks on koostöös PTA-ga teostatud kõrvaltingimusest teistsugune lahendus, jäetakse KOV-i soovil siiski ettevaatusprintsipi lähtuvalt alles ka kehtival loal olev tingimus, mida täiendatakse järgmiselt: juhul kui üleujutused piirkonnas jätkuvad tuleb lähtuda loale lisatud tingimusest nr 5 toodust, mille kohaselt karjäärivesi tuleb suunata Häädemeeste jõkke.

Märgime, et tingimust, mille kohaselt tuleb eelistada vee juhtimist läbi Arumetsa karjääri, (milleks on vajalik rajada kraav läbi eraomandis maa ja taotleda selleks maaomaniku nõusolek) ei pea Keskkonnaamet teostatavaks, kuna eraomandis maale kraavi rajamine võib osutuda omaniku mittenõustumisel võimatuks.

KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet 26.02.2024 õigusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist

menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis menetlusosalistelt 22.02.2024 kirjaga nr DM-120461-32 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa andmise otsuse ja loa eelnõule 30 päeva jooksul kirja saamisest.

Häädemeeste Vallavalitsus edastas 01.03.2024 kirjaga nr 5-1/349-1 arvamuse (KOTKAS 04.03.2024 nr DM-120461-33), et keskkonnaloa otsuse ja loa eelnõudes on kohaliku omavalitsuse arvamusega arvestatud, kuid tõid välja, et korralduses oli segadust tekitav sõnastus kõrvaltingimuste osas.

Leca Eesti OÜ esitas 07.03.2024 ettepanekud loa eelnõus kõrvaltingimuste muutmiseks (KOTKAS 07.03.2024 nr 07.03.2024). Ettevõtte soovis muuta kõrvaltingimusi nr 5, 6 ja 18. Keskkonnaamet märgib, et uuendatud eelnõus on kõrvaltingimuste nr 5 ja 18 sõnastused muutunud, kuna asjaolud on vahepeal muutunud. 22.02.2024 kirjaga nr DM-120461-32 edastatud loa eelnõus esitatud tingimuse nr 6 sõnastuse jätab Keskkonnaamet muutmata, lähtuvalt KOV tingimuslikust nõusolekust ning ettevaatusprintsipiist.

Keskkonnaamet esitas 27.01.2025 kirjaga nr DM-120461-39 teavituse merikotka pesapuu hävimise kohta ning palus täiendada eksperthinnangut uue pesa olemasolu või elupaiga jätkusuutlikkuse hindamise osas.

Keskkonnaamet täpsustas 19.02.2025 kirjaga nr DM-120461-41, et eraldi välitöö uue pesa tuvastamiseks ei ole vajalik, kuid eksperthinnangut tuleb täiendada lähtuvalt uue pesa asukohast ja hinnata loa muutmise tingimusi ning märkis vajadust mäeeraldise piiride muutmiseks.

Leca Eesti Osaühing esitas 25.11.2025 täiendatud merikotka eksperthinnangu (KOTKAS 26.11.2025 nr DM-120461-43), mille alusel esitati 13.04.2026 nõuetekohane parandatud taotlus (KOTKAS 13.04.2026 nr DM-120461-50).

Häädemeeste Vallavalitsus pöördus 28.01.2026 kirjaga nr 5-1/155 Keskkonnaameti (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 28.01.2026 nr 6-2/26/1837) ja Maa- ja Ruumiameti poole seoses Arumetsa jõe paisu Sihisilla maaparandussüsteemi eesvoolu lõigu rekonstrueerimisega. Selles kirjas toodi välja, et 2023 aastal teostas Häädemeeste Vallavalitsus PTA juhiste järgi Arumetsa paisul tööd, mille tulemusel pidid kaduma Arumetsa jõe üleujutused. Kuid 2025. aasta jaanuaris põhjustas suurvesi taas Arumetsa jõe üleujutusi, mis ohustas mitmeid majapidamisi ja Erma teed.

Häädemeeste vald pöördus 07.01.2026 kirjaga nr 5-1/20 Maa- ja Ruumiameti (edaspidi ka MaRu) poole probleemiga, et Arumetsa jõel asuv pais põhjustab suurvee ajal üleujutusi ning palub Maaja Ruumiametilt kinnitust, et Arumetsa jõe üleujutuste leevendamiseks piisab Arumetsa jõel

paikneva paisregulaatori varjade eemaldamisest ja regulaatorit ei ole vaja likvideerida. Maa- ja Ruumiamet vastas järgmiselt (22.01.2026 kiri nr 13.4-2/26/251-2):

„Tehniliselt on regulaatori ava suuruseks 1,6m². Ülesvoolu jäävate 213008 Arumetsa-Kleini tee

(21301:001:0225) 2x1,5m truubi (binokkel truup ühe toru läbimõõduga 1,5m) ava 3,53m² ja 4 Tallinn-Pärnu-Ikla tee (21301:004:0096) 3x1,5m truubi (trinokkel truup ühe toru läbimõõduga 1,5m) ava 5,3m². Olukorras, kus regulaatori lävendi kõrgus on samal kõrgusel ülesvoolu jäävate truupide sissevoolu kõrgustega, siis kevadised suuremad vooluhulgad põhjustavadki regulaatorist ülesvoolu ülejutust. Paisutuse teine põhjustaja on Arumetsa paisjärve kogunenud peenliiva sete, eriti paisjärve sissevoolu osas. Maa- ja Ruumiamet toob samas kirjas ka välja, et olemasoleva paisjärve regulaatori likvideerimiseks on vajalik taotleda Maa- ja Ruumiametilt tehnilised tingimused, kui muu ehitise likvideerimine maaparandussüsteemi eesvoolult. Paisregulaatori likvideerimiseks tuleb kindlasti saada nõusolek maaomanikelt, kelle maal see paikneb ning Keskkonnaametilt.“

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloo taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloo taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lõike 2, HMS § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet 15.06.2026 õigusakti täiendatud eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määraes ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul.

Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid 15.06.2026 kirjaga nr DM-120461-51.

Täiendatud eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid esitati (täpsemalt kajastatud punktis 4).

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis loa omanikult 15.06.2026 kirjaga nr DM-120461-51 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloo andmise otsuse ja loa täiendatud eelnõule kahe nädala jooksul kirja saamisest.

Loa omanik määratud tähtaja jooksul oma seisukohta ei esitanud.

Lähtuvalt kohaliku omavalitsuse soovist korraldati Hädameeste seltsimajas avalik arutelu 24.08.2016 (protokoll registreeritud KOTKAS 28.08.2026 nr DM-120461-57).

2.5. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 11 kohaselt vaatab loa andja tegevusloa taotluse (siinkohal keskkonnaloa muutmise taotluse) läbi ning teeb otsuse kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise kohta käesoleva seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul ning § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja lõikes 21 viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast § 61 lõikes 1 loetletud teabe saamist.

KeHJS § 6 lõike 1 alusel ei kuulu ettevõtte poolt kavandatav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille korral on keskkonnamõjude hindamine kohustuslik. Vee erikasutustegevus kuulub eespool nimetatud seaduse § 6 lõike 2 punktis 18 nimetatud tegevusvaldkonda (vee erikasutus), mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu”. Antud määruse §-des 11 ja 15 ei ole karjäärivee juhtimist suublasse nimetatud. Seega ei kuulu vee erikasutusloaga taotletav tegevus (väljalaskme koordinaatide muutmine) tegevusvaldkondade hulka, mille puhul tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise vajalikkust.

Uus väljalaskme asukoht on planeeritud maaparandussüsteemi kraavi SIHISILLA TTP-514 (kood 6115160020021), mis omakorda suubub maaparandusehitise eesvoolu SIHISILLA TTP-514 (mps kood 6115160020021) ehk Ärna kraavi. Keskkonnaloa muutmistaotlusele on lisatud Põllumajandus- ja Toiduameti (edaspidi PTA) kooskõlastus, mille kohaselt PTA-l ei ole vastuväiteid lisavee juhtimiseks maaparandussüsteemi eesvoolu.

Loa muutmistaotluse kohaselt soovitakse väljalaskme asukohta muuta, viies selle loas olevast väljalaskme asukohast ca 700 m kaugemale, suubla (Ärna kraav) jääb samaks. Uusi väljalaskmeid ei lisandu. Samuti soovitakse muuta suublaseire punkte Ärna kraavist, seoses Ärna kraavi ümberjuhtimisega mäeeraldise maa-alal.

Kavandatava tegevuse piirkonda jääb Häädemeeste merikotka püsielupaik (KLO3001287) ja merikotka elupaik (KLO9129642). Püsielupaigas on EELIS andmetel III kaitsekategooria taimeliikide pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*, KLO9337276) ja harilik ungrukold (*Huperzia selago*, KLO9337260) kasvukohad.

Rajatavast karjäärist itta jääb merikotka püsielupaik (KLO3001287), mis kattub hetkel kehtiva loaga määratud mäeeraldise teenindusmaaga. 2022. aasta veebruaris märgiti merikotka elukohana EELISesse laiem liigi elupaik (KLO9129642), mis kattub osaliselt Arumetsa II savikarjääri mäeeraldisega. 2024. aastal ehitasid merikotkad uue pesa u 200 meetrit loode poole (püsielupaik KLO3003083), pesa leiti ja kanti EELIS-sse 12.02.2025. Uuendatud taotlusega jäetakse püsielupaik KLO3003083 mäeeraldise teenindusmaast välja ning elupaik KLO9129642 mäeeraldisest välja.

Muid kaitstavaid loodusobjekte, muinsuskaitse ega Natura 2000 võrgustiku alasid Arumetsa II savikarjääri alale ei jää.

Keskkonnaministeerium algatas 11.12.2008 kirjaga nr 58486 kavandatava tegevusega kaasneva KMH. Aruanne "Kavandatava Hädameeste savikarjääri avamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruanne" (OÜ Inseneribüü STEIGER, töö nr 08/0288, 2008) on heakskiidetud Keskkonnaministeeriumi poolt 03.09.2008 kirjaga nr 58486-10.

Kavandatava kaevandamisega tekkiva keskkonnamõju hinnang näitas, et olulist mõju ei teki üheski valdkonnas, kuid mõjutavad piirkonnas teatud määral keskkonda. Tekkivad keskkonnamõjud on erineva iseloomu ja ulatusega. Olenemata tekkiva mõju iseärasusest või keskkonnamõju olulisusest, on teatud meetmetega võimalik negatiivseid mõjusid leevendada, minimaliseerida või koguni täielikult vältida.

Lähtudes eelnevast ei ole keskkonnaloa KMIN-107 vee erikasutusosa muutmisel (väljalaskme koordinaatide muutmise) keskkonnamõju hindamine kohustuslik, samuti ei ole selleks vaja anda eelhinnangut vastavalt KeHJS § 6 lõikele 23.

KeHJS § 6 lg 2¹ kohaselt kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–34¹ nimetatud tegevust või kätist muudetakse või ehitist laiendatakse, peab otsustaja andma eelhinnangu selle kohta, kas kavandataval tegevusel on oluline keskkonnamõju.

Ettevõtte taotleb maavara kaevandamisloale kantud kõrvaltingimuste muutmist, seega tuleb loa muutmisel anda eelhinnang.

Keskkonnaamet jättis 31.08.2026 kirjaga nr DM-120461-58 „Arumetsa II savikarjääri keskkonnaloa muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata KMH Arumetsa II savikarjääri keskkonnaloa muutmise taotlusele.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnaloa muutmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga- sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks, välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

KeÜS § 41 lg 5 alusel annab keskkonnaloa Keskkonnaamet.

Keskkonnaloa menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid ja KeÜS 5. peatükki. Riigilõiv 608 € on tasutud 09.06.2022 riigilõivuseaduse § 136 2 lg 6 kohaselt.

KeÜS § 51 lg 1 sätestab, et keskkonnaloa andja võib keskkonnaloa taotleja taotlusel või omal algatusel teha enne keskkonnaloa andmist või selle andmisest keeldumist siduvalt kindlaks asja lõplikul lahendamisel tähtsust omava asjaolu, sealhulgas KeÜS § 52 lg 1 p-des 1–4 või 8–10 sätestatud keskkonnaloa andmisest keeldumise aluse puudumise. Keskkonnaloa andmisest keeldumise alused on toodud KeÜS § 52 lg-s 1, MaaPS §-s 5 ja VeeS § 192.

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetav keskkonnaluba nr KMIN-107 annab Leca Eesti Osaühingule aadressil Arumetsa savikarjäär 2 (katastritunnus 21302:002:0109) Arumetsa külas Häädemeeste vallas asuvale tootmisüksusele õiguse maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks.

3.1.2. Maavara kaevandamine

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates.

Taotlus on edastatud arvamuse saamiseks Häädemeeste Vallavalitsusele, kes andis oma 21.12.2022 otsusega nr 60 „Arvamuse andmine Arumetsa II savikarjääri keskkonnaloa muutmistaotluse kohta“, tingimusliku nõusoleku loa muutmiseks (KOTKAS 28.12.2022 nr DM-120461-15). Esitatud tingimusi on pikemalt käsitletud käesoleva korralduse punktis 3.3.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmekava, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmekate kohta. Arumetsa II savikarjääri keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjäätmekate ei teki. Kogu kasulik materjal turustatakse, mäeeraldiselt eemaldatud katend kasutatakse tõkkevallide rajamiseks vastavalt koostatavale kaevandamise projektile ning peale maavara ammendamist kasutatakse tõkkevallides kasutatud katend karjääriala korrastamiseks.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Arumetsa II savikarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega

ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Häädemeeste Vallavolikogu nõustus keskkonnaloa muutmisega tingimuslikult. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti 31.08.2026 kirjaga nr DM-120461-58 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Leca Eesti Osaühing ei ole seisuga 28.08.2026 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

Lubatav tegevus

Käitajal on keskkonnaluba vajalik maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

Seisuga 31.03.2026 on Arumetsa savimaardla (maavarade registri registrikaart nr 67) keramsiidisavi aktiivse tarbevaru 13 plokki jääkvaru kogus 5180,309 tuh m³. Taotluse seletuskirjas on selgitatud, et 13 plokki hõlmatakse osaliselt. Taotletava Arumetsa II savikarjääri jääkvaru plokis 13 aT on 3275 tuh m³, millest kaevandatav varu on 2025 tuh m³.

Nõuded maavara kaevandamisele

Loa omanik on loa muutmise taotluses välja toonud et soovib maavara kaevandamise loa eriosale kantud täiendavad tingimused nr 1, 2, 4, 5, 6, 7 ja 9 muuta või loalt kustutada:

Keskkonnaamet analüüsis nimetatud soovi keskkonnamõjude hindamise eelhinnangus ning

jõudis järeldusele, et muudetakse tingimusi nr 1, 2, 4, 5 ja 9, tingimus nr 7 eemaldatakse loalt ja tingimus nr 6 jääb muutmata.

3.1.3. Vee erikasutus

Lubatud tegevus

Ettevõttele on keskkonnaluba vajalik, kui juhitakse suublasse maavara kaevandamisel eemaldatavat vett (veeseadus, edaspidi VeeS § 187 p 9).

Väljalaskme koordinaatide muutmine

Karjäärast pumbatakse välja tekkivat sademe- ja lumesulavett. Ettevõtte juhib maavara kaevandamisel tekkivat vett peale settebasseini puhastamist väljalaskmest Arumetsa II savikarjäär (kood PM005) Ärma kraavi (KKR kood: VEE1151603), mis on ka maaparandussüsteemi eesvool SIHISILLA TTP-514 (kood 6115160020021). Kehtivas loas on väljalaskme koordinaatideks on: X: 6435702, Y: 531217. Ärma kraav suubub ca 1,6 km kaugusel Arumetsa jõkke (KKR kood: VEE1151600). KMH aruandes on toodud tingimus, mille kohaselt karjäärast väljapumbatud vee analüüsi tuleb võtta vahetult pärast settetiigist väljumist. Kehtivale keskkonnaloale on kantud tingimus, mille kohaselt on vajalik karjääri kogunevad pinnaseveed juhtida suublasse läbi settebasseinide.

Võrreldes kehtiva loaga määratud tingimustega soovib loa omanik muuta loale kantud väljalsu koordinaate, kuna tulenevalt mäetööde projekteerimisega seotud muudatustega selgus, et settebasseini jaoks kõige sobilikum koht on mäeeraldise teenindusmaa lääneosas, kus sellega on võimalik tagada kogu mäeeraldise piires kaevandamisel pumbatud vee setitamine. Survetoru, mis juhib vee pumbast settetiiki paigutatakse üle mäeeraldise piirdekraavi. Settebasseini asukoha muutusega ei kaasne suubla muutust, vesi suunatakse jätkuvalt Ärma harukraavi ning sealt Arumetsa jõkke. Tulenevalt väljalasku muutusest soovib loa omanik muuta ka väljalasku seirepunkti koordinaate, et see ühtiks taotletava väljalaskuga. Seega soovitakse loale kanda väljalaskme uuteks koordinaatideks: X: 6435029.16, Y: 531143.24.

Arumetsa II savikarjääris pumbatakse maavara kaevandamiseks välja karjääri kogunev pinnasevesi, sh sademe- ja lumesulamisvesi. Karjääri põhja koguneva vee kõrvaldamiseks on selle põhja rajatud veekogu, millest vesi pumbatakse settetiiki ja sealt pärast puhastamist Ärma kraavi. Settetiigi mõõtmed on Maa-ameti kaardirakenduse alusel: pikkus 144 m, laius 39 m, sügavus 2,6 m. Mõõtmed on dimensioneeritud arvestades vee maksimaalse liikumise kiirust 0,001 m/s settetiigis ja viibega 15 h.

Samuti soovitakse muuta suublaseire punkte Ärma kraavist seoses Ärma kraavi ümberjuhtimistöödega mäeeraldise maa-alal. Uutes suublaseire punktideks on kraav 67 m enne väljalasku koordinaatidel X: 6434962, Y: 531150 ja kraav 72 m peale väljalasku X: 6435099, Y: 531122.

3.2. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada koosõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

Kehtivale loale on kantud järgmised kõrvaltingimused:

1. loa omanik peab enne mäetööde alustamist esitama Keskkonnaministeeriumile heakskiitmiseks põhjavee ja pinnasevee seisundi, müra ning tolmu seireprogrammi. Programmi koostamisel tuleb lähtuda Aruande peatükis 7 „Keskkonnaseisundi jälgimine, vajadus ja suunad, soovitused põhjavee seisundi, müra ja tolmu seireks mäetööde ajal“ toodud soovitud testidest;
2. savi transpordil tuleb võtta kasutusele kaetud lintkonveier hiljemalt 3 aasta möödumisel loa saamisest. Lintkonveieri kasutusele võtmisel tuleb rajada metsloomade liikumise tagamiseks trassile läbipääsu ava. Poole kilomeetri pikkuse lõigu kohta peab olema üks läbipääs, mille kõrgus on vähemalt 3 m ja laius ca 10-20 m. Läbipääs tuleb luua juba loomade väljakujunenud liikumisrajale. Parima asukoha valikuks tuleb kasutada, koosõlas Pärnumaa keskkonnateenistusega, loodusspetsialisti abi, kelle arvamus tuleb esitada loa andjale. Kuni konveieri kasutusele võtmiseni tuleb savi transportida mööda selleks rajatavat teed, mis peab olema viidud kõvakatte (betoon, purustatud asfalt, asfalt) alla hiljemalt 07.2009. a. Transpordiks kasutatavat teed tuleb regulaarselt pesta. Kuni kõvakattega katmiseni tuleb teed kuival ajal niisutada;
3. karjäärimasinaid tohib remontida selleks kohandatud platsil tehase- või mäeeraldise teenindusmaa territooriumil. Reostunud pinnase tekkimisel tuleb see kiiresti lasundist eemaldada ja viia jäätmekäitlusesse. Mäemasinate rikestest tekkivate võimalike lekete pidurdamiseks tuleb mäetööstusmaa territooriumil hoida absorbeerivaid materjale (saepuru, turvas vms). Reoaine sattumisel veekogujasse tuleb ärastusvee pump seisata ja reostus likvideerida, vältimaks selle edasist levikut. Mäe- ja transpordimasinatele tuleb teostada perioodilist kontrolli ja hooldust ning koostada võimaliku reostuse likvideerimise plaan;
4. Ärma harukraavi ümbersuunamine tuleb teha võimalikult sujuvalt kevadisel suurvee ajal. Esmalt tuleb ette valmistada uus veejuhe, millel tuleb enne Ärma harukraaviga ühendamist lasta täituda. Enne uue veejuhtme ühendamist karjäärist allavoolu jääva Ärma harukraaviga tuleb rajada settebassein või ülevool heljumi kandumise piiramiseks. Seejärel tuleb järkjärgult avada uue veejuhtme ülesvoolu jääv suue ja sulgeda likvideeritava Ärma harukraavi suue;
5. karjäärist vee väljapumpamisel tuleb see juhtida läbi settetiigi Arumetsa savikarjääri. Vee juhtimiseks kasutada Ärma harukraavi ümbersuunatavat lõiku ja karjääri põhjaosast rajada

- edasi voolusäng kuni Arumetsa savikarjääri suubumiseni. Teise variandina on lubatud kasutada vee juhtimist läbi settetiigi, mööda mäeeraldise lõuna ja läänepoolset kuivenduskraavi Häädemeeste jõkke. Teist varianti on lubatud kasutada tingimusel, et loa omanik on üritanud eelnevalt saavutada kokkulepet eraisikutele kuuluvate kinnistute kasutamiseks veejuhtme rajamiseks mäeeraldise põhjaküljest kuni Arumetsa savikarjäärini ja omanike mittenoostuvad seisukohad on dokumenteeritud ning esitatud loa andjale, kes seejärel annab nõusoleku teise variandi rakendamiseks;
6. mäetööde planeerimisel tuleb säilitada tuumalade ja rohekoridori vahel sidusus;
 7. mäeeraldisel ja selle teenindusmaal kasvavad III kaitsekategooria taimeliigid (lodukannike, vööthuul, sõrmkäpp) tuleb enne katendi eemaldamist ümber istutada;
 8. mäeeraldise teenindusmaa piiri ulatuses, mis piirneb vahetult vääriselupaigaga, tuleb teenindusmaal säilitada mets ca 20 m laiuses ja rajada katendi või kasvukihi puistangud sellest alast eemale;
 9. karjääri nõlvad tuleb rajada kaldega 1:2,5-1:3;
 10. kaldapääsukeste pesitsusajal (mai-augusti lõpp) ei tohi kahjustada karjääri nõlvu osas, kuhu linnud on uuristanud endale pesapaigad;
 11. tööde algusest tuleb teavitada RMK Pärnumaa metskonda;
 12. vajaliku raadamise korraldab RMK.

3.2.1 Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Arumetsa II savikarjääri keskkonnamõju hindamise aruandes esitatud seire soovitusel on pinna- ja põhjavee osas kantud keskkonnaloa KMIN-107 vee erikasutuse eriosale ning seirekohustuse dubleerimine seirekavas ei ole otstarbekas. Seire mahu ja ulatuse määramisel on arvestatud KMH aruande koostamise käigus kokkulepitud ulatuse ja mahuga ja seega on Keskkonnaamet arvamusele, et seire annab usaldusväärset tagasisidet tegevusega kaasnevate mõjude kohta. Keskkonnaamet määrab lähtuvalt eelhinnangust tingimuse nr 1 asemel järgmised tingimused:

1. Mõõta karjääri müraallikate poolt tekitatud müra taset karjääri täisvõimsusel töötamise ajal. Mõõtmised tuleb läbi viia kuival ajal, tootmisterritooriumi piiril, müraallikatest alla tuult. Mõõtmiste ajal peavad seadmed töötama maksimaalse võimsusega ning üheaegselt. Mõõtmiste alusel tuleb esitada müra päevane hinnatud tase. Mõõtmiste kestus (ajaline kaetus) peab olema piisavalt esinduslik, et hinnata kogu võimalikku mürataset päeval ajal, arvestades tootmise tsüklilisust. Mõõtmistulemuste aruanne peab kajastama ka mõõtmiste aegseid ilmaolusid, mõõtepunkti asukohta kaardil, tööde kaugust mõõtepunktist ja töötanud tehnikat. Mõõtmisi peab teostama vastava akrediteeringuga labor, kes peab tagama kasutatava meetodi vastavuse asjakohastele standarditele ning mõõtmiste (sh mõõtepunkti valiku) esinduslikkuse. Mõõtmiste vastamine standarditele ja mõõtepunkti valiku esinduslikkus, tuleb välja tuua ka mõõtmisaruandes. Mõõtmised tuleb läbi viia ühe aasta jooksul pärast loa muutmist, kuid hiljemalt 01.09.2027. Mõõtmistulemused esitada Keskkonnaametile hiljemalt kaks nädalat pärast mõõtmistulemuste aruande laborilt laekumist keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS kohustuste moodulis.

2. Teostada peenosakeste (PM10) sisalduse mõõtmised välisõhus karjääri täisvõimsusel töötamise ajal, et hinnata vastavust õhukvaliteedi piirväärtustele. Mõõtmised tuleb teostada

kuival ajal, alla tuult, tootmisterritooriumi piiril, kõige tolmavama tegevuse läheduses. Mõõtmiste alusel tuleb esitada saasteaine PM10 kontsentratsioon välisõhus (ühikuks $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Mõõtmiste kestus (ajaline kaetus) peab olema piisavalt esinduslik, et hinnata saasteaine taseme vastavust õhukvaliteedi piirväärtusele, mille keskmistamisajaks on 24 tundi. Mõõtmistulemuste aruanne peab kajastama ka mõõtmiste aegseid ilmaolusid, mõõtepunkti asukohta kaardil, tööde kaugust mõõtepunktist ja töötanud tehnikat. Mõõtmisi peab teostama vastava akrediteeringuga labor, kes peab tagama kasutatava meetodi vastavuse asjakohastele standarditele ning mõõtmiste (sh mõõtepunkti valiku) esinduslikkuse. Mõõtmiste vastamine standarditele ja mõõtepunkti valiku esinduslikkus, tuleb välja tuua ka mõõtmisaruanDES. Mõõtmised tuleb läbi viia ühe aasta jooksul pärast loa muutmist, kuid hiljemalt 01.09.2027. Mõõtmistulemused tuleb esitada Keskkonnaametile kahe nädala jooksul alates mõõtmisaruanDE valmimist keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS kohustuste moodulis.

Kehtival keskkonnaloal on tingimus nr 4, mille kohaselt Ärna harukraavi ümbersuunamine tuleb teha võimalikult sujuvalt kevadisel suurvee ajal. Esmalt tuleb ette valmistada uus veejuhe, millel tuleb enne Ärna harukraaviga ühendamist lasta täituda. Enne uue veejuhtme ühendamist karjäärast allavoolu jääva Ärna harukraaviga tuleb rajada settebassein või ülevool heljumi kandumise piiramiseks. Seejärel tuleb järk-järgult avada uue veejuhtme ülesvoolu jääv suue ja sulgeda likvideeritava Ärna harukraavi suue. Läbi viidud KMH alusel peab kogu protsess kestma vähemalt nädala, et mitte tekitada veekeskkonnas äkilist kliima muutust. KMH kohaselt oli arendajal kasutada ümberjuhtimiseks idapoolset kuivenduskraavi. Eesti Looduse Infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) andmetel jäävad ümbertõstetav kraavilõik ja sellest alguse saav planeeritav kraavi trass osaliselt I kaitsekategooria linnuliigi merikotkas (*Haliaeetus albicilla*) elupaika. KMH aruanDE koostamise ajal (aruanne valmis 2008. aastal) elupaiga kohta info puudus.

Ärna kraavi (maaparandussüsteemi eesvool Sihisilla (TTP-514)) ümberjuhtimine tehakse vastavalt maaparandusprojektile „Arumetsa II savikarjääri REK 2023“, mille kohta on Maa- ja Ruumiamet väljastanud maaparanduse ehitusloa nr 2504689. Rekonstrueerimisprojekti alusel teostatakse rekonstrueerimistööd madalveeperioodil, I kaitsekategooria liigi merikotka (*Haliaeetus albicilla*) elupaigaga kattuv alal (PK 21+65-25+83), tuleb tööd teha vahemikus 1. oktoober kuni 31. detsember, v.a juhul kui ehitusaastal ei ole pesas poegi, siis võib töödega alustada 1. augustil.

Kehtival loal olev tingimus nr 4 sõnastatakse järgmiselt: Ärna kraavi (maaparandussüsteemi eesvool Sihisilla(TTP-514)) ümberjuhtimine teostada vastavalt maaparandusprojektile „Arumetsa II savikarjääri REK 2023“. Esmalt tuleb ette valmistada uus veejuhe, millel tuleb enne Ärna harukraaviga ühendamist lasta täituda. Seejärel tuleb järk-järgult avada uue veejuhtme ülesvoolu jääv suue ja sulgeda likvideeritava Ärna harukraavi suue.

Kaevandatava ala ümber on rajatud piirdekraav, et vähendada vee sissevoolu karjäärisüvendisse ja seega ka karjäärisüvendist välja pumbatava vee mahtu. Rajatud on settebassein (21 m lai ja 144 m pikk, sügavus ca 2,6 m). Vesi juhitakse karjäärisüvendist settebasseini pumpamise teel läbi survetorude. Settebasseinis toimub voolu rahunemine ning heljumi settimine kuni piirväärtuseni 15 mg/l. Settebasseinist voolab vesi läbi truubi väljavoolukraavi, kus see

omakorda suubub piirdekraavi ja sealt maaparandussüsteemi kuivendusvõrku. Maaparandussüsteemi kraavile on enne Ärna kraavi suubumist rajatud settesüvend (9 x 36 m). Ettevõtte omab õigust juhtida karjäärast välja tekkivat sademe- ja lumesulavett. Kehtiva loa kohaselt võib ettevõtte juhtida maavara kaevandamisel tekkivat vett peale settebasseini puhastamist väljalaskmest Arumetsa II savikarjäär (kood PM005) maaparandussüsteemi kraavi ja sealt edasi Ärna kraavi (KKR kood: VEE1151603), mis on ka maaparandussüsteemi eesvool SIHISILLA TTP-514 (kood 6115160020021). Väljalaskme koordinaadid on: X: 6435702, Y: 531217. Ärna kraav suubub ca 1,6 km kaugusel Arumetsa jõkke (KKR kood: VEE1151600). Seega on kaevandamisvee juhtimisest mõjutatud pinnaveekogum „Arumetsa“ (pinnaveekogumi kood 1151600_1).

Pinnaveekogum „Arumetsa“ oli Keskkonnaagentuuri koostatud pinnaveekogumite seirearuande kohaselt 2021. aastal heas seisundis (seisundiinfo leitav aadressil: <https://keskkonnaagentuur.ee/pinnaveekogumite-seisundiinfo>).

Vee erikasutusosa andmisel aluseks võetud keskkonnamõju hindamise aruandes leiti, et olulist mõju ei teki üheski valdkonnas. Siiski peeti oluliseks kontrollida karjäärast väljapumbatava vee kvaliteeti ja jälgida võimalikku mõju eesvooludele (KMH aruanne lk 42).

Kuna KMH-s toodud vee kõrvaldamise alternatiivid olid vee kvaliteedi seisukohast võrdsed ning tingitult ka tekkida võivate maaomandi küsimuste tõttu nii läbi olemasoleva karjääri kui Häädemeeste jõkke suunamisel sooviti vee erikasutusõiguse taotlemisel karjääri vee suublaks KMH-s välja toodud II vee kõrvalduse alternatiivi Ärna harukraavi (SIHISILLA TTP-514). KMH kohaselt oli selle lahenduse kasutamiseks vajalik kaevandamisprojekti koostamise käigus hinnata, kas nimetatud veejuhe on suuteline vastu võtma kuivendusvett suurvee perioodil (maht 9504 m³/ööp, kogu mäeeraldise pinnalt). Vee erikasutusõiguse taotlusele oli lisatud Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastus Arumetsa II savikarjääri lisavee juhtimiseks. Ettevõtte esitas seejärel uue keskkonnaloa muutmistaotluse, kus sooviti muuhulgas muuta ka kehtvale loale kantud väljalaskme koordinaate seoses settebasseini valmimisega. Muutmistaotluse avalikustamise käigus laekus Häädemeeste Vallavalitsuselt arvamus, kus peeti vajalikuks jätta loale tingimus nr 6.

Seoses loa muutmise käigus laekunud kaebustega piirkonnas esinevate üleujutuste kohta teostas Põllumajandus- ja Toiduameti (edaspidi PTA) Arumetsa jõe ja Arumetsa paisjärve piirkonnas paikvaatluse ning tuvastas, et piirkonnas esinevad üleujutused on põhjustatud paisjärve paisutustasemest. Maaparanduse ülevaatus protokollis on märgitud, et Arumetsa- Kleini tee (T/2) ja Tallinn- Pärnu-Ikla tee (T/3) truupide torustik ei taga suurveeaegse vooluhulga läbilaskevõimet, kuna torustik on 3/4 ulatuses uputatud. Üleujutuste vältimiseks on vajalik alandada Arumetsa paisjärve paisregulaatori paisutust niipalju, et veetas oleks Arumetsa – Kleini tee truubitoru (T/2) põhjani. Protokolli kohaselt vähendab paisu kõrguse alandamine Arumetsa jões suurvetest tekkivaid üleujutusi. Häädemeeste vallavalitsus kooskõlastas veetaseme alandamise maaomanikega ning tellis paisjärve veetaseme alandamise. Vastavalt PTA- poolt antud soovitusel eemaldati paisu regulaatoril olemasolev metallvarje kõrgusele 7,84 m. Veetaseme mõõtmisi peale metallvarje eemaldamist ei tehtud. Ettevõtte on märkinud, et nii karjääri süvendit kui ka settebasseini saab käsitleda suurvee reservuaaridena, võimaldades

vajadusel kontrollida ka Ärna peakraavi juhitavat vee hulka ja vähenda suurveeperioodi üleujutust. Ettevõtte on Keskkonnaametile seirearuannete esitamisel teatanud, et ei ole pumbanud settebasseinist karjäärivett suublasse 2022. aastal ega ka 2023. aastal. Arvestades eeltoodut ja et käesolevaks hetkeks koostöös PTA-ga teostatud kõrvaltingimusest teistsugune lahendus, jäetakse loasse õigus suunata maavara kaevandamisel eemaldatavat vett Ärna harukraavi kaudu Arumetsa jõkke. Loale kantud tingimust nr 5 täpsustatakse järgmiselt: kõrvaltingimus jääb kehtima juhul, kui loale kantud veekõrvalduse lahendus ei ole efektiivne.

Eelhinnangu tulemusena muudetakse loal tingimust nr 2 järgmiselt: Kaevandatud savi transportimiseks rajatud tee tuleb viia kõvakatte (betoon, purustatud asfalt, asfalt) alla ühe aasta jooksul keskkonnaloa muutmise, kuid hiljemalt 01.09.2027 Transpordiks kasutatavat teed tuleb regulaarselt pesta. Kuni kõvakattega katmiseni tuleb teed kuival ajal niisutada.

Eelhinnangu tulemusena muudetakse loal tingimust nr 9 järgmiselt: karjääri nõlvad tuleb rajada kaldega 1:2,5 või laugemad.

Eelhinnangu tulemusena leiti, et loalt võib eemaldada tingimuse nr 7

Eelhinnangu tulemusena lisatakse loale järgmised täiendavad tingimused:

1. Arendaja peab tagama, et karjäärivee juhtimisest ja Ärna kraavi ümber suunamisest ei tekiks üleujutusi Ärna kraavis ega metsakuivenduskraavis, kuhu Ärna kraav mäeeraldisega kattuv asu ümber suunatakse.
2. Ärna kraavi rekonstrueerimistööd tuleb merikotka (*Haliaeetus albicilla*) elupaigaga kattuv alal teostada ajavahemikul 1. oktoober kuni 31. detsember, v.a juhul kui ehitusaastal ei ole pesas poegi, võib töödega alustada 1. augustil. Seega ümbersuunamine peab toimuma sügisese suurvee ajal.
3. Arumetsa savikarjääri kinnistu lõuna servas kattub tööala karuputke kolooniaga (Koloonia ID: PA056). Kolooniast ei tohi pinnast teisaldada (äärmisel juhul tuleb Keskkonnaametiga kokku leppida, kuidas ja kuhu pinnas teisaldada). Rasketehnika ei tohi koloonia piirides sõita, sest sellisel juhul toimub seemnete levitamine (LKS 57 lg 1). Kui sõitmine on vältimatu ja kolooniat ei ole võimalik pinnase kujul ümber paigutada, tuleb see tööde ajaks kinni katta, et vältida pinnase kinnijäämist rasketehnika külge.
4. Karjääri rajamisest lähtuvaid müra- ja liikumishäiringuid väljaspool merikotka elupaika saab vähendada, kui teha raie- ja pinnasetööd väljaspool merikotkaste pesitsusperioodi, vahemikus 1.08-14.02.
5. Pesa ja karjääri vahel asuvates metsades ei tohi teha lageraiet, sest see avab maastiku ja suurendab müra ja liikumishäiringute mõju.
6. Müra vähendamiseks rajada kaevandusala merikotka pesa poolsesse serva müratõkkevall.
7. Kaevandamist tuleb alustada mäeeraldisel põhjaservast, merikotka pesast 500-800 meetri kaugusel.
8. Et selgitada Arumetsa II savikarjääri rajamise ja kasutamise mõju merikotka pesapaigale ja pesitsemisele, tuleb teha Arumetsa merikotka pesapaigas edaspidi iga-aastast seiret. Vastava seiretöö tellib arendaja. Seire tulemuste alusel pakutakse vajadusel välja täiendavaid leevendusmeetmeid.
9. Kaevandamisega seotud töid on lubatud teostada üksnes päeval ajal (ajavahemikul 7.00–

23.00).

Muud vee erikasutusõigusega seotud kõrvaltingimused

Kogu Arumetsa II savikarjääri mäeeraldise teenindusmaa kattub maaparandussüsteemiga SIHISILLA(TTP-514) (MPS kood 6115160020021001) ja mäeeraldist läbib selle idaosas maaparandussüsteemi eesvool SIHISILLA TTP-514 (Ärma harukraav) eesvoolu kaitsevööndiga. Vastavalt mäetööde liikumisele teostatakse Ärma harukraavi ümbertõstmine, mis tehakse Põllumajandus- ja Toiduameti poolt väljastatavate projekteerimistingimuste ja eraldi projekti alusel.

Kehtivale loale on kantud ka tingimus, mille kohaselt tuleb üleujutuste ennetamiseks tagada Arumetsa jõe truupide korrashoid Via Baltical ja Arumetsa-Kleini teel. Tingimust loas ei muudeta.

Samuti on kehtivale loale on kantud tingimus, mille kohaselt tuleb kaevandamisprojekti koostamise käigus hinnata, kas nimetatud veejuhe on suuteline vastu võtma kuivendusvett suurvee perioodil (maht 9504 m³/ööp, kogu mäeeraldise pinnalt).

Taotlusele on lisatud Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastus Arumetsa II savikarjääri lisavee juhtimiseks. Samuti on seoses loa muutmise käigus laekunud kaebustega piirkonnas esinevate üleujutuste kohta teostatud koos Põllumajandus- ja Toiduametiga (edaspidi PTA) paikvaatlus ning tuvastatud, et piirkonnas esinevad üleujutused on põhjustatud paisjärve paisutustasemest. Paisjärve veetase on alandatud vastavalt PTA poolt antud soovitudele. Eeltoodust lähtuvalt eemaldab Keskkonnaamet antud tingimused keskkonnaloalt.

Kehtivale loale on kantud tingimus, mille kohaselt peale Ärma harukraavi ümbersuunamist tuleb teavitada Keskkonnaametit, et täpsustada suubla seire koordinaadid ümberjuhitud lõigul. Kuna ettevõtte märkis taotlusele uued suublaseire punktid, siis eemaldatakse tingimus loalt.

3.2.2. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused:

1. Mõõta karjääri müraallikate poolt tekitatud müra taset karjääri täisvõimsusel töötamise ajal. Mõõtmised tuleb läbi viia kuival ajal, tootmisterritooriumi piiiril, müraallikatest alla tuult. Mõõtmiste ajal peavad seadmed töötama maksimaalse võimsusega ning üheaegselt. Mõõtmiste alusel tuleb esitada müra päevane hinnatud tase. Mõõtmiste kestus (ajaline kaetus) peab olema piisavalt esinduslik, et hinnata kogu võimalikku mürataset päevasel ajal, arvestades tootmise tsüklilisust. Mõõtmistulemuste aruanne peab kajastama ka mõõtmiste aegseid ilmaolusid, mõõtepunkti asukohta kaardil, tööde kaugust mõõtepunktist ja töötanud tehnikat. Mõõtmisi peab teostama vastava akrediteeringuga labor, kes peab tagama kasutatava meetodi vastavuse asjakohastele standarditele ning mõõtmiste (sh mõõtepunkti valiku) esinduslikkuse. Mõõtmiste vastamine standarditele ja mõõtepunkti valiku esinduslikkus, tuleb välja tuua ka mõõtmisaruanDES. Mõõtmised tuleb läbi viia ühe aasta jooksul pärast loa muutmist, kuid hiljemalt 01.09.2027. Mõõtmistulemused esitada Keskkonnaametile hiljemalt kaks nädalat pärast mõõtmistulemuste aruande laborilt laekumist keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS kohustuste moodulis.

2. Teostada peenosakeste (PM10) sisalduse mõõtmised välisõhus karjääri täisvõimsusel töötamise ajal, et hinnata vastavust õhukvaliteedi piirväärtustele. Mõõtmised tuleb teostada kuival ajal, alla tuult, tootmisterritooriumi piiril, kõige tol mavama tegevuse läheduses. Mõõtmiste alusel tuleb esitada saasteaine PM10 kontsentratsioon välisõhus (ühikuks $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Mõõtmiste kestus (ajaline kaetus) peab olema piisavalt esinduslik, et hinnata saasteaine taseme vastavust õhukvaliteedi piirväärtusele, mille keskmistamisajaks on 24 tundi. Mõõtmistulemuste aruanne peab kajastama ka mõõtmiste aegseid ilmaolusid, mõõtepunkti asukohta kaardil, tööde kaugust mõõtepunktist ja töötanud tehnikat. Mõõtmisi peab teostama vastava akrediteeringuga labor, kes peab tagama kasutatava meetodi vastavuse asjakohastele standarditele ning mõõtmiste (sh mõõtepunkti valiku) esinduslikkuse. Mõõtmiste vastamine standarditele ja mõõtepunkti valiku esinduslikkus, tuleb välja tuua ka mõõtmisaruandes. Mõõtmised tuleb läbi viia ühe aasta jooksul pärast loa muutmist, kuid hiljemalt 01.09.2027. Mõõtmistulemused tuleb esitada Keskkonnaametile kahe nädala jooksul alates mõõtmisaruande valmimist keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS kohustuste moodulis.

3. Kaevandatud savi transportimiseks rajatud tee tuleb viia kõvakatte (betoon, purustatud asfalt, asfalt) alla ühe aasta jooksul keskkonnaloa muutmisest, kuid hiljemalt 01.09.2027 Transpordiks kasutatavat teed tuleb regulaarselt pesta. Kuni kõvakattega katmiseni tuleb teed kuival ajal niisutada.

4. Karjäärimasinaid tohib remontida selleks kohandatud platsil tehase- või mäeeraldise teenindusmaa territooriumil. Reostunud pinnase tekkimisel tuleb see kiiresti lasundist eemaldada ja viia jäätmekäitlusesse. Mäemasinate rikestest tekkivate võimalike lekete pidurdamiseks tuleb mäetööstusmaa territooriumil hoida absorbeerivaid materjale (saepuru, turvas vms). Reoaine sattumisel veekogujasse tuleb ärastusvee pump seisata ja reostus likvideerida, vältimaks selle edasist levikut. Mäe- ja transpordimasinatele tuleb teostada perioodilist kontrolli ja hooldust ning koostada võimaliku reostuse likvideerimise plaan.

5. Ärna kraavi (maaparandussüsteemi eesvool Sihisilla (TTP-514)) ümberjuhtimine teostada vastavalt maaparandusprojektile „Arumetsa II savikarjääri REK 2023“. Esmalt tuleb ette valmistada uus veejuhe, millel tuleb enne Ärna harukraaviga ühendamist lasta täituda. Seejärel tuleb järk-järgult avada uue veejuhtme ülesvoolu jääv suue ja sulgeda likvideeritava Ärna harukraavi suue.

6. Karjäärist vee väljapumpamisel tuleb see juhtida läbi settetiigi Arumetsa savikarjääri. Vee juhtimiseks kasutada Ärna harukraavi ümbersuunatavat lõiku ja karjääri põhjaosast rajada edasi voolusäng kuni Arumetsa savikarjääri suubumiseni. Teise variandina on lubatud kasutada vee juhtimist läbi settetiigi, mööda mäeeraldise lõuna ja läänepoolset kuivenduskraavi Häädemeeste jõkke. Teist varianti on lubatud kasutada tingimusel, et loa omanik on üritanud eelnevalt saavutada kokkulepet eraisikutele kuuluvate kinnistute kasutamiseks veejuhtme rajamiseks mäeeraldise põhjaküljest kuni Arumetsa savikarjäärini ja omanike mittenõustuvad seisukohad on dokumenteeritud ning esitatud loa andjale, kes seejärel annab nõusoleku teise variandi rakendamiseks. Kõrvaltingimus jääb loale kehtima juhul, kui praegune lahendus ei toimi efektiivselt.

7. Mäetööde planeerimisel tuleb säilitada tuumalade ja rohekoridori vahel sidusus.

8. Mäeeraldise teenindusmaa piiri ulatuses, mis piirneb vahetult vääriselupaigaga, tuleb teenindusmaal säilitada mets ca 20 m laiuses ja rajada katendi või kasvukihi puistangud sellest alast eemale.

9. Karjääri nõlvad tuleb rajada kaldega 1:2,5 või laugemad.

10. Kaldapääsukeste pesitsusajal (mai-augusti lõpp) ei tohi kahjustada karjääri nõlvu osas, kuhu linnud on uuristanud endale pesapaigad.
11. Tööde algusest tuleb teavitada RMK Pärnumaa metskonda.
12. Vajaliku raadamise korraldab RMK.
13. Arendaja peab tagama, et karjäärivee juhtimisest ja Ärna kraavi ümber suunamisest ei tekiks üleujutusi Ärna kraavis ega metsakuivenduskraavis, kuhu Ärna kraav mäeeraldisega kattuvus lõigus ümber suunatakse.
14. Ärna kraavi rekonstrueerimistööd tuleb merikotka (*Haliaeetus albicilla*) elupaigaga kattuv alal teostada ajavahemikul 1. oktoober kuni 31. detsember, v.a juhul kui ehitusaastal ei ole pesas poegi, võib töödega alustada 1. augustil. Seega ümbersuunamine peab toimuma sügisese suurvee ajal.
15. Arumetsa savikarjääri kinnistu lõuna servas kattub tööala karuputke kolooniaga (Koloonia ID: PA056). Kolooniast ei tohi pinnast teisaldada (äärmisel juhul tuleb Keskkonnaametiga kokku leppida, kuidas ja kuhu pinnas teisaldada). Rasketehnikaga ei tohi koloonia piirides sõita, sest sellisel juhul toimub seemnete levitamine (LKS 57 lg 1). Kui sõitmine on vältimatu ja kolooniat ei ole võimalik pinnase kujul ümber paigutada, tuleb see tööde ajaks kinni katta, et vältida pinnase kinnijäämist rasketehnika külge.
16. Karjääri rajamisest lähtuvaid müra- ja liikumishäiringuid väljaspool merikotka elupaika saab vähendada, kui teha raie- ja pinnasetööd väljaspool merikotkaste pesitsusperioodi, vahemikus 1.08-14.02.
17. Pesa ja karjääri vahel asuvates metsades ei tohi teha lageraiet, sest see avab maastiku ja suurendab müra ja liikumishäiringute mõju.
18. Müra vähendamiseks rajada kaevandusala merikotka pesa poolsesse serva müratõkkevall.
19. Kaevandamist tuleb alustada mäeeraldisel põhjaservast, merikotka pesast 500-800 meetri kaugusel.
20. Et selgitada Arumetsa II savikarjääri rajamise ja kasutamise mõju merikotka pesapaigale ja pesitsemisele, tuleb teha Arumetsa merikotka pesapaigas edaspidi iga-aastast seiret. Vastava seiretöö tellib arendaja. Seire tulemuste alusel pakutakse vajadusel välja täiendavaid leevendusmeetmeid.
21. Kaevandamisega seotud töid on lubatud teostada üksnes päeval ajal (ajavahemikul 7.00–23.00).

3.3. Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Keskkonnaamet küsis menetlusosalistelt 22.02.2024 kirjaga nr DM-120461-32 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa andmise otsuse ja loa eelnõule 30 päeva jooksul kirja saamisest.

Häädemeeste Vallavalitsus edastas 01.03.2024 kirjaga nr 5-1/349-1 arvamuse (KOTKAS 04.03.2024 nr DM-120461-33), et keskkonnaloa otsuse ja loa eelnõudes on kohaliku omavalitsuse arvamusega arvestatud, kuid töid välja, et korralduses oli segadust tekitav sõnastus kõrvaltingimuste osas. Keskkonnaamet parandas antud sõnastust korralduses.

Leca Eesti OÜ esitas 07.03.2024 ettepanekud loa eelnõus kõrvaltingimuste muutmiseks (KOTKAS 07.03.2024 nr 07.03.2024). Ettevõtte soovis muuta kõrvaltingimusi nr 5, 6 ja 18. Keskkonnaamet märgib, et uuendatud eelnõus on kõrvaltingimuste nr 5 ja 18 sõnastused

muutunud, kuna asjaolud on vahepeal muutunud. 22.02.2024 kirjaga nr DM-120461-32 edastatud loa eelnõus esitatud tingimuse nr 6 sõnastuse jätab Keskkonnaamet muutmata, lähtuvalt KOV tingimuslikust nõusolekust ning ettevaatusprintsipiist.

Keskkonnaamet esitas 27.01.2025 kirjaga nr DM-120461-39 teavituse merikotka pesapuu hävimise kohta ning palus täiendada eksperthinnangut uue pesa olemasolu või elupaiga jätkusuutlikkuse hindamise osas.

Keskkonnaamet täpsustas 19.02.2025 kirjaga nr DM-120461-41, et eraldi välitöö uue pesa tuvastamiseks ei ole vajalik, kuid eksperthinnangut tuleb täiendada lähtuvalt uue pesa asukohast ja hinnata loa muutmise tingimusi ning märkis vajadust mäeeraldise piiride muutmiseks.

Leca Eesti Osaühing esitas 25.11.2025 täiendatud merikotka eksperthinnangu (KOTKAS 26.11.2025 nr DM-120461-43), mille alusel esitati 13.04.2026 nõuetekohane parandatud taotlus (KOTKAS 13.04.2026 nr DM-120461-50).

Keskkonnaamet saatis täiendatud loa ja korralduse eelnõud 15.06.2026 kirjaga nr DM-120461-51 menetlusosalistele tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks.

Häädemeeste Vallavalitsus esitas 25.06.2026 kirjaga nr 5-1/845-1 (KOTKAS 26.06.2026 numbriga DM-120461-52) arvamuse, et praeguseks hetkeks ei ole tagatud, et rekonstrueeritud Ärna kraavi kasutuselevõtul ei suureneks koormus Arumetsa jõele ja seal ääres asuvatele majapidamistele. Arvamuses toodi täpsemalt välja asjaomaste asutuste vaheline kirjavahetus. Arvestades eeltoodut tegi Häädemeeste Vallavalitsus korralduse eelnõule järgmised ettepanekud:

1. täiendada esitatud materjale eelpool nimetatud kirjavahetusega.
2. Täpsustada punkti 1.1.17.1: „Arendajal tuleb tagada, et praegune metsakuivenduskraav suudaks suurvee vastu võtta ja ümbersuunatavas lõigus ei tekiks üleujutusi.“ lisades, mis lõiku ümbersuunatava lõiguna mõeldakse.
3. Korraldada enne keskkonnaloa andmist avalik arutelu.

Korralduse eelnõud täiendati kohaliku omavalitsuse poolt välja toodud kirjavahetusega ning täpsustati kõrvaltingimusi.

Maa- ja Ruumiamet edastas 29.06.2026 kirjaga nr 13.4-2/26/251-6 (KOTKAS 29.06.2026 nr DM-120461-53) arvamuse, et neil puuduvad vastuväited keskkonnaloa muutmise otsuse eelnõu ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõu kohta.

Riigimetsa Majandamise Keskus edastas 27.06.2026 kirjaga nr 3-1.1/2022/678 (KOTKAS 29.06.2026 nr DM-120461-54) seisukoha, et Arumetsa II savikarjääri keskkonnaloa muutmisel puudub keskkonnamõju hindamise algatamiseks vajadus, kuna kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju.

Lähtuvalt kohaliku omavalitsuse soovist korraldati Hädameeste seltsimajas avalik arutelu 24.08.2016 (protokoll registreeritud KOTKAS 28.08.2026 nr DM-120461-57).

Koosoleku tulemusena otsustati sõnastada loa kõrvaltingimused kohaliku omavalitsuse ettepanekul selgemalt ning teha loa muutmise otsus vastavalt kohaliku omavalitsuse ettepanekule:

1. Täpsustatakse, et veejuhe on kraav. Vastav parandus tehakse käesoleva otsuse punktides 1.1.12, 1.1.16 ning loa vormil kõrvaltingimustes nr 5 ja 6, milles sõna "veejuhe" asendatakse sõnaga "kraav".

2. Tingimus nr 1.1.17.1 täpsustatakse nii, et oleks selgelt aru saada, et üleujutusi ei tohi tekkida ümbersuunatavas lõigus.

Tingimus nr 1.1.17.1 on loa ja korralduse eelnõus sõnastatud järmiselt: Arendajal tuleb tagada, et praegune metsakuivenduskraav suudaks suurvee vastu võtta ja ümbersuunatavas lõigus ei tekiks üleujutusi.

Tingimus on seatud mäeeraldisega kattuva ca 700 m pikkuse Ärna kraavi osa ümbersuunamise kohta idapoolsesse metsakuivenduskraavi. Idapoolsest metsakuivenduskraavist suundub ümberjuhitud Ärna kraavi vesi peale mäeeraldist tagasi olemasolevasse Ärna kraavi sängi. Tegelikult uut kraavi ei kaevata, vaid mäeeraldisest idapoole jääv olemasolev metsakuivenduskraav dimensioneeritakse nii, et see võtaks vastu Ärna kraavi vooluhulgad.

Tingimust täpsustatakse ja sõnastatakse korralduse punktis 1.1.17.1 ning loa kõrvaltingimuses nr 13 ümber järgmiselt: Arendaja peab tagama, et karjäärivee juhtimisest ja Ärna kraavi ümber suunamisest ei tekiks üleujutusi Ärna kraavis ega metsakuivenduskraavis, kuhu Ärna kraav mäeeraldisega kattuvast lõigust ümber suunatakse.

3.4. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalised kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „[Loa omaja meelepea](#)“.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Merike Rosin
peaspetsialist juhataja ülesannetes
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Arumetsa II savikarjääri mäeeraldise plaan
3. Arumetsa II savikarjääri geoloogilised läbilõiked
4. Arumetsa II savikarjääri korrastatud ala plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Erko Ristmäe, Häädemeeste Vallavalitsus, Maa- ja Ruumiamet, osaühing Halrika, Osaühing Heiling, Osaühing Metsagrupp, OÜ Inseneribüroo STEIGER, Põllumajandus- ja Toiduamet, Riigimetsa Majandamise Keskus

Merike Rosin
peaspetsialist juhataja ülesannetes
maapõuebüroo